

**De Iure Ac Potestate Romanorvm Pontificvm,
Imperatorvm, Regum ac Episcoporum**

Alvarez Guerrero, Alfonso

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 A 2069

De Imperio, & de translatione imperij ad Germanos. cap. Ivi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63477](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-63477)

744   **S P E C . S V M . R O M . P O N T .**
Puto in tractatu de syndica, scribendo de excessibus Imperatoris dicit; Imperator excedit xj. modis; ad quem remitto. Et quis in electione Romani Pontificis excedebant, fuit sublata potestas eligendi, ut in cap. quia sancta, verum. Ixij. distin.

D E I M P E R I O , E T D E T R A N S L A -
tione Imperij ad Germanos.
Cap. LVI.

S V M M A R I V M .

- 1 Per quem, ex qua de causa, Imperium ad germanos traditum fuerit.
- 2 In acta Imperatoris que ex quo requirantur.
- 3 Tria recipi ab ecclesia Imperator. Item ex quo tripliciter corona coronetur, & à quibus personis sibi corona imponatur.
- 4 Quo tempore translatum fuerit Imperium a Greco in Germanos, in persona Caroli.
- 5 Papa in specialem filium Imperatorem recipit.
- 6 Romanorum Rex, antequam in Imperatorum coronatum virum administrare possit.
- 7 Quanta fuerit Caroli. V. Imp. clementia, ignorando illu, qui tra ipsum rebellionem commiserant.
- 8 Qui fuerit primus, & secundus Imperator.
- 9 A Christi Imperium approbatum fuit.
- 10 Imperator Constantinopolitanus universalis erat Imperatorem Romanorum quam aliorum provinciarum.
- 11 Reges à quo debene coronari. Potest etiam Imperator eligi de noni natione. Item liber alii, gratus, & non avarus; sed de per Papam in aliquibus corrigi potest.
- 12 Vacante Imperio, eius manu compesas iurisdictio in Imperio libet.

IMPI

Imprium de cœlo Deus constituit, ut in dif-
ficilib. questionibus, & negotijs disponat, &
bonas decisiones apter, secundum naturæ ve-
ritatem. Ita Speculator in proemio, versi. ce-
terum, & vide Felyn. in ca, nouit de iudic. Et
test notandum, quod Imperium fuit translatum ad Ger-
manos per Papam Stephanum tertium, ex causa, quia Im-
perator Gracorum, seu Constantinopolitanus noluit de-
tendere ecclesiast. Romanam tunc oppressam ab Astulpho
Rege Longobardorum. ita Abb. in cap. per venerabilem.
de electio. vbi dicit, quod Papa priuauit dictum Imperia-
torum, & imperium transiit in Germanos, dando
potestatem septe. principibus Alemanicæ, quorum tres
sunt prælati, cæteri vero laici: quos notat gloss. in cap. ad
Apostolice, de re iudic. lib. v. & isti nunc appellantur ele-
ctores Imperij. Et unus est Archiepiscopus Maguntinus,
Alius Colonensis, Alius Treuerensis. Et quatuor laici.
Vnus est comes Palatinus, Alius dux Saxonie, Alius Mar-
chio Brandenburgensis, & Rex Bohemicæ, olim dux. Et ibi
Dominicus dicit, quod electio Imperatoris spectat ad ele-
ctores de iure, & consuetudine antiqua. allegat text. in ca-
venerabilem. de electione. Item est notandum, quod si ele-
ctores imperij sunt negligentes in eligendo Imperatorem,
Papa eos debet monere, ut infra certum terminum eli-
gent. & tunc eis non eligentibus ad Papam deuolueretur
electio. doct. in dict. cap. per venerabilem. Et notat in cap.
cum ecclesia, de electione. Et quatuor exiguntur in actu a
Imperatoris, primum est persona approbatio. Secundum
inunctio. Tertium consecratio. Quartum Imperij coro-
natio. Et primo eligitur in Regem Romanorum. Secundo
electio cum decreto præsentatur Papæ. Tertio examinata
electione, & persona approbata in Regem assumitur. Quar-
to promouendum in Imperatorem pronunciatur. Hæc
omnia approbantur secundum Ioann. de Imo. ex tex. in
clem. Romani principes. de iure iurando. & ibi dicitur,
quod Imperator tria recipit ab ecclesia, s. vunctione, con-
secrationem, & diadema imperij. glo. querit in d. clemen-
t. quodupli corona coronetur Imperator; & respôdet, quod

Bbb 2 tripli-

triplici. Prima est ferrea; secunda argentea; tertia de auro puro. Primam recipit ab Archiepiscopo Colonensi Aquisgrani eiusdem diecessis. Et quia ferrea est, & ferrum significat fortitudinem, designat dicta corona, quod debet esse fortis concilando rebelles, & infideles. Secundam recipit ab Archiepiscopo Mediolanensi, in ciuitate Modicinensi. Et dicta corona est argentea, quae significat munditiam, & claritatem; quia ita debet esse, qui praest imperio mundus a vitiis, & clarus virtutibus. Tertiam recipit in ecclesia sancti Petri a Papa, ad altare sancti Mauri-
tij: quia autem aurum est omnibus metallis preciosius, & excellentius, dicta corona est aurea, & designat Imperato-
rem debere esse in potentia, & iustitia excellentiorem alij Regibus, & principibus, & debet esse catholicus. Et coro-
na Imperij datur in signum victoriae, & magni munera-
lii. Aliqui dicunt, quod prima est argentea, secunda ferrea; &
sic hodie seruatur. de hoc vide Cardin. in d. clemen. ver-
s. 4. simi Imperatoris. ¶ Et est notandum, quod in persona Ca-
roli sunt facta translatio Imperij a Greecis in Germanos.
Anno domini. Decl. secundum Cardina. in clemen. j. de iu-
re iurant. sed Bertachinus in parte, Imperium, dicit, quod
fuit anno domini. Dclxxiiij. quo tempore fuit Stephanus
Papa tertius, qui imperium Carolo insulauit: sed diadema
recepit anno domini. Dccciiij. quo tempore fuit Leo Papa
tertius a Romanis captus, & excæcatus, & incarcerated;
qui cum Dei miraculo sanus euasisset, ad Carolum Ma-
gnum perrexit. Ab eo honorifice suscepimus Papa Carolu-
m secum Romanum duxit, cuius præsidio suos inimicos puni-
vit, & Carolo diadema imperij concessit; in quem prius
Stephanus tertius imperium transtulit; postquam in Fra-
cia annos quattuor, & triginta regnasset; ex Pipino patre,
& Berta matre natus imperauit annis quattuordecim. A-
quisgrani obiit, & sepultus est. Item Imperator vngitursa-
cro oleo, vt in c. vno. de sacra vunctione; & per Cardinalem
Hohensem, qui super hoc est priuilegiatus, vt notat Ho-
fsten. in d. c. vencabilem. Sed Cardi. in dicta clementi. j.
ver.

ver. nos itaque, dicit, quod Papa suis manibus consecrat Imperatorem, & inungit; & ei coronam imponit: quod intelligitur, si est praesens Romae, alias hoc sit per manus legatorum Papae. Et Papa recipit Imperatorem in speciali filium, ut notat in c. j. de verbo. signifi, & dicit Cardina. in dicta clemen. in. s. cæterum, quod proceditur hoc ordine in promotione Imperatoris. Primo eligitur in Regem Romanorum, deinde electio cum decreto Papæ presentatur, de cuius substantia vide ad hoc. lxi. dif. c. Episcopus. Et formam decreti ponit Spec. de electio. s. j. ver. celebrata igitur. vide etiam Card. in d. clem. ver. itaque. Tertio examinatione canonica per Papam facta, & persona approbata in Regem a Papa sumitur. Quarto promouendus in Imperatorem pronuntiatur. Quinto inungitur. Sexto consecratur. Septimo Imperator coronatur. ita Cardina. in dicta clemen. in. s. cæterum. in principio. Et Imperator iurat seruare fidem catholicam; & debet astringi iuramento de hereticis persecutis, ut in auth. statuimus. de Episco. audien. & c. ad abolendam de hereticis. Et est notandum, quod quando Imperator consecratur, non suscipit ordinem, ut aliqui intelligunt. de hoc vide in c. Valentinianus. lxxij. dif. & ff. de rerum diuisio. l. sacra. Et ideo consecratio quo ad hoc sumitur improprie. Et de supradictis nota Imperatorem fore Papæ subiectum, tanquam suscipiente ab illo dignitatem. Et est notandum, quod Imperator iurando tangit facra, & sic corporaliter iurare debet: & iurabit, ultra superius iam dicta, quod debet esse defensore ecclesie. Solent docto. mouere questionem, an Rex Romanorum antequam sit coronatus in Imperatorem possit administrare, & dic, quod sic potest administrare, prout arguit gloss. in dicta clemen. in vers. porro, in verbo, Reges. Ex quo habes unum admirabile, quod duo ministrant, tanquam Reges Romanorum. & vide Cardi. in clem. j. de iur. vbi ipse dicit, quod potest administrare. vide etiam lo. de Imo. in dicta cle. vbi ipse affirmat predictam opinionem, & allegat multa iura. Abb. in c. venerabilem. de electione. querit, nunquid electus in Imperatorem possit illico administrare antequam coronetur, & approbetur, & dic.

cit; Olim erant variae opiniones, sed hodie receptum est
 consuetudine, ut statim administrat: & si plures sunt ele-
 giti in discordia, quilibet administrat; sed validitas gesto-
 rum dependet a futuro euentu, & Specula, in titu. de re-
 scripti presentatione. §. ix. ver. item quod obtentum est ab
 Imperatore nondum coronato, tenet, quod Imperator et
 iam ante confirmationem aliquam, ex sola principiū elec-
 tionē, verus est Imperator, & potest administrare. Et ibi
 dicit, quod valet donatio facta per Rodulphum Regem
 Alemanie nondum coronatum, quae donatio sicut facta
 de tota Romaniola. Bar. etiam in extrauaganti, ad repri-
 mendunt, in v. colūm. dicit; Nota diligenter, quod Im-
 perator ante coronationem habetur generalis dominus, &
 non esset privata persona, in eū scientes non incident
 in l. maiest. Et sic potest administrare, & dare priuilegia.
 Et sic cessat disputatio Iacobi de Arctio, quam ponit Ci-
 nus in l. bane à Zenone. C. de quadri. præscip. Potest
 iam facere concessiones, ut patet ex literis domini Ceroli
 7 Imperatoris communī Perusij. Et etiam Carolus nofer
 Quintus Romanus Imperator cōdedit constitutionē,
 & nouam legem ante coronationem, parcendo illis, qui
 contra eum commiserant rebellionem; & in promulga-
 tione dicit legi clementia sua manifesta fuit. Bald. etiam
 in titulo de paco Constan. s. hoc quod nos, dicit, quod Im-
 perator ante coronationem potest concedere priuilegia.
 Sed omnimodo vide Philipp. Corne, in iij. volu. inj. con-
 filio. vbi dicit, quod legitimatio Imperatoris nondum co-
 ronati valet; & etiam potest concedere rescripta, reproba-
 do Salice. Et dicit istam esse communem opinionem legi-
 starum, allegat etiam plura fundamenta, & dicit, item po-
 dero, quod illa omnimoda potestas in Cæsarem primum
 Imperatorem, exiit in translati, ut in authen. ut proposa-
 tur nomen Imperatoris, in princip. colla. v. vbi probatur,
 quod Cæsar fuit primus Imperator, & Octavianus Augu-
 stus fuit secundus; a quibus omnes posteri Imperatores
 denominati fuerunt, ut probatur in proœmio. f. rum, fu-
 per rubr. & in proœ. C. super rubr.

Et de isto Octauiano loquitur illud Euangelicum: Existit edictum a Cæsare Augusto, ut describeretur vniuersus orbis. Et est notorium, quod Cæsar coronam nunquam assumpsit, & habebat omnimodam iurisdictionem. † Et Christus, qui approbavit Imperium per illa verba, dum dixit; quæ sunt Cæsaris, reddite Cæsari, nec coronauit Tibi rum, tunc tertium Imperatorem, sed sibi concessit Imperium sub nomine Cæsaris, qui nunquam extitit coronatus. Et licet Papa (ut iam dictum est) approbavit potestatem Imperiale, non reperitur legibus antiquis, quod Imperator coronetur a Papa. † Et apparet, quod Imperator Constantinopolitanus erat Imperator vniuersalis tam Romanorum, quam aliarum prouinciarum. Sed non veniebat Romam pro corona, sed ad sui beneficium assuebat. Cum hoc ramen semper potestas confirmandi fuit apud Dominum Papam, qui est vicarius filii Dei: verum tamen quoniam Imperatores illi priores infideles fuerunt, id non cognoscebant. Primito illi Christiani post Constantiū paulatim eruditissunt, ut denique cognoscerent fontem authoritatis suæ Deum, permanum summi Pontificis, cuius Imperator est quis, sicut alii Reges, & omnes Christiani populi sunt oves pacis eius. Et ita denique Pontifices exercere emperiorum antiquam constitundi & coronandi Imperatoris facultatem. De alijs me remitto ad dictum Philippum Cane, in dicto consilio, in quarta columna. Et Iustinianus Imperator in l. bene a Zenone, C. de quadriennali præscriptione, condidit illam legem, quæ sibi natura nulla negotia præterita terminabat, nisi quatenus legislator voluit, ad præterita specialiter trahi: voluit, quod ad præterita usque ad insulas suscepitas traheretur, prout expressum ita standum. Nam etsi ad præterita per annum, vel biennium, idem dicendum fuisset, quod etiam ad præterita traheretur; nulla ratio arctabat, quod traheretur ad alienationes ipsius legis conditoris, & ad alienationes successorum, quam ad alienationes prædecessorum principum. Et tamen non trahitur ibi nisi ad alienationes factas, postquam ipse legislator suscepit insulas, ut est ibi expressum in fine litteræ.

Bbb 4 Vnde

Vnde patet, quod non ad omnia praeterita trahitur, sed quatenus placuit legislatori: nec enim urgentem rationem habemus, quare voluit ad praeterita trahi, nec quare illud praeteritum tempus limitauit, sed succedit illud, quod habetur in l. quod principi placuit. & in l. non omnium. s. de legi. & vide de hoc etiam predictum Phil. Corne. egegio loquentem in j. volu. consi. clxxvij. Et sic nostra quæstio remanet expedita.

¶ Item Imperator debet coronare omnes Reges, ut est glo. singularis in cap. in apibus. viij. quæst. j. Et potest Imperator eligi de omni natione. Abb. post Cardin. in clem. venerabilem. de electio. & debet esse liberalis, & gratiosus, & non avarus. Bal. in l. & in legatis. in fine. C. ad l. falcidi. & in l. vnic. s. fin. C. de cadu. tollen. Et in aliquibus potest corrigi per Papam. Inno. in c. j. de officio ordinarij. Abb. post gloss. in cap. venerabilem. de electio. & vide text. int. ad Apostolicæ. de re iudic. Item Imperator non appellatur alii quem dominum. Bald. in l. secundum. C. de contrahend. & commi. stipu. & non potest Imperator concedere privilegium omnimodæ exemptionis, quia videatur destituere Imperium. Abbas in cap. cum non licet, de prescrip. Sed potest concedere gratiam de plenitudine plenæ potestatis, ex causa, quæ presumitur ex clausula, ex certa scientia. Abb. in cap. olim de re iudic. Sed Imperator non solum potest delegare causas ciuiles, sed etiam criminales. ita Inno. in c. in Archepiscopatu. de raptori. & potest tollere solemnitates iuris. Speculato. in titu. de lega. §. iiiij. versic. sed nunquid legatus. Sed tenetur seruare conuentiones, & pacta, & contractus. Cin. & Bart. in l. digna vox. ff. de legi. Sed non arctatur ad serias. Specula. in titu. de feri. §. i. versic. estautem. Et Imperium, & Papatus simul esse possunt, quia unum subordinatur ad alterum. Cardin. in clemen. j. s. fin. 11 in §. de iure iurando. ¶ Et est notandum, quod vacante Imperio iurisdictio eius competit Papæ etiam in temporalibus, ut in cap. licet ex suscepso, de foro competenti. Cardin. in clemen. iij. s. fina. de re iudicata. hoc est verum in Papa, non autem in legato eius. Cardina. vbi supra. & quod modo hoc intelligatur, vide supra in isto Speculo. Et qui-

bus modis Imperator cassetur, vel deponatur, vide Hos-
tien. in cap. mibi, de iure iurando. & notat. in cap. ad Apo-
stolicæ, de re iudicata, vide textum in cap. aliis. xv. quæst.
vj. & vide gloss. in cap. si Papa. xl. distinct. & vide supra in
cap. xvj. Et sic ad honorem Dei remanent expeditæ mate-
riæ præsentis Speculi nostri. Et si electores sunt negligen-
tes, vel discordant, electio Imperatoris deuoluitur ad Pa-
pam, & multa de Imperatore videbis in tractatu de Im-
peratore Castaldi Perusini, qui multa scripsit, licet confuse,
& inordinate. & de excessibus Imperatorum videbis Pa-
ridem de Puteo in tractatu de syndicatu. Et an Imperator
habeat potestatem suam à Deo immediate, an mediante
summo Pontifice, vide Michaelem in suo tractatu de
regimine mundi, in secunda quæstione principali, in
decimo volumine tractatum, folio. ccx. & vide in capi-
tulo xvj.

DE CATHOLICIS, ET RELIGIOSIS
ritibus, qui in religione Christiana ver-
santur. Cap. LVII.

S V M M A R I V M.

- 1 Quotuplex sit monachorum genus, afferens Christum seu
qui remissiue.
- 2 Religiosorum regulæ quo & quot sint.
- 3 Humiliatorum ordo unde originem traxerit.
- 4 Trinitatis ordo quo tempore incepit.
- 5 Militares ordines sintne ab Ecclesia comprobati, & qui sint.

Antoninus Archiepiscopus Florentinus in sua summa in tertia parte, tit. xvj. c. j. & ij. colligit triplex esse monachorum genus, qui se Christum sequi dicunt.

Primi sunt Serobitæ in libertatis spiritu
discurrentes, & degentes, qui in Chalcedonensi concilio
reprobati fuerunt, vi cap. quidam monachi. xvj. quæst. j.

Bbb 5 &